

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 11.09.2026
Sayı: 6888

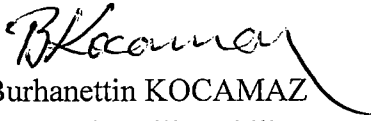
49196

Burhanettin KOCAMAZ
Mersin Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Burhanettin KOCAMAZ
Mersin Milletvekili

Ülkemizde tarımsal üretimde kullanılan gübre, mazot, ilaç, elektrik, sulama, işçilik, fide ve diğer girdi maliyetlerindeki artış üreticilerin üzerindeki ekonomik yükü her geçen gün biraz daha artırmaktadır. Üst üste yapılan akaryakıt zamları ile mazot fiyatı 90 TL'yi geçmiştir. Mersin'de şeftali, limon, muz ve üzüm üreticilerinin, artan maliyetler ve çok aşağılara düşen ürün satış fiyatları karşısında ürünlerini maliyetlerinin altında satmak zorunda kalmaktadır. Narenciye üreticisi kan ağlıyor. Mesela, şeftalide maliyet 9 TL, sadece işçilik 2 TL buna rağmen Mersin'de şeftaliye dalında 5 TL bile fiyat verilmiyor.

Özellikle şeftali, limon, muz ve üzüm üreticileri, hasat döneminde ürünlerini maliyetlerinin altında satmak zorunda kaldıklarını ifade etmektedir. Üretici açısından büyük emek ve maliyetlerle yetiştirilen ürünlerin tarlada düşük fiyatlara alıcı bulması, buna karşılık tüketicinin aynı ürünleri yüksek fiyatlarla satın almak zorunda kalması, tarımsal piyasadaki fiyat oluşumunun yeniden sorgulanmasını gerekli kılmaktadır.

Üreticinin emeğinin karşılığını alamaması yalnızca çiftçinin gelir kaybına değil; üretimden vazgeçilmesine, tarım arazilerinin boş kalmasına, kırsal nüfusun azalmasına ve önümüzdeki yıllarda gıda arz güvenliği açısından ciddi sorunların ortaya çıkmasına neden olabilecektir. Ülkemizde yıllardır sürdürülen yüksek maliyetlerle üretme ve düşük maliyetlerle satma sistemi, bunun yanında aracılardan ve marketlerin oldukça yüksek haksız kazançlar elde etmesi şeklinde devam etmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

1- 2026 yılı itibarıyla şeftali, limon, muz ve üzümün kilogram başına ortalama üretim maliyeti Bakanlığınızın verilerine göre ne kadardır? Üreticinin eline geçen ortalama satış fiyatı ne kadardır?

2- Söz konusu ürünlerde Bakanlığınız, üreticilerin maliyetinin altında satış yaptığı konusunda ne düşünüyorsunuz? Zarar ediliyorsa en çok hangi ürünlerde ve hangi bölgelerde zarar edilmektedir? Üreticinin ürününü maliyetinin altında satmak zorunda kalmasının nedenleri Bakanlığınız tarafından araştırılmış mıdır?

3- Üretim maliyeti ile tüketici alım fiyatı arasındaki fiyat farkının oluşmasında aracılık, komisyon, lojistik, depolama ve pazarlama maliyetlerinin payı ne kadardır? Üreticinin ürününü doğrudan tüketiciye veya organize perakende kanallarına ulaştırılmasına yönelik Bakanlığınız tarafından her hangi bir destek ya da düzenleme var mıdır?

4- Hasat dönemlerinde oluşan arz fazlası nedeniyle fiyatların üreticinin maliyetinin altına düşmesini önlemek amacıyla alım, depolama, işleme veya ihracat destekleri uygulanacak mıdır?

5- Şeftali, limon, muz ve üzüm üreticilerine yönelik ürün bazlı ve maliyet artışlarını dikkate alan yeni bir destekleme modeli planlanmakta mıdır? Üreticinin kullandığı mazot, gübre, zirai ilaç, elektrik ve sulama giderlerindeki artışların ürün maliyetlerine etkisi Bakanlığınız tarafından düzenli olarak hesaplanmakta mıdır?

6- Üretim maliyetleri ile satış fiyatları arasındaki farkın açılması nedeniyle üretimden vazgeçen veya bahçelerini sökmek zorunda kalan üretici sayısı tespit edilmiş midir?

7- Özellikle Mersin gibi narenciye ve muz üretiminin yoğun olduğu illerde üreticilerin yaşadığı fiyat sorunlarının çözümü için il bazında özel bir destekleme veya müdahale programı uygulanacak mıdır?

8- Üreticinin ürününü hasat döneminde değerinin altında satmak zorunda kalmaması için Tarım Kredi Kooperatifleri, Toprak Mahsulleri Ofisi veya ilgili kamu kuruluşları aracılığıyla ürün alımı yapılması konusunda herhangi bir çalışmanız var mıdır?

9- Üreticinin alım terinin karşılığını alamadığı, tüketicinin ise yüksek fiyatlarla ürün satın alırken zorlandığı mevcut sistemin yarattığı üretici-tüketici fiyat makasının azaltılması için hangi somut tedbirleri almayı düşünüyor musunuz?

10- Çiftçinin zarar ederek üretim yapmasının önüne geçmek amacıyla ürün bazında taban fiyat veya garanti bir alım politikanız var mıdır?

11- Ayrıca limon üreticileri yakın zamanda yapılan düzenlemeler nedeniyle kendi arazilerinde soğuk hava deposu yapamamaktadır. Yaşanan mağduriyeti önlemek amacıyla bu durumun önündeki engelleri kaldırmayı düşünüyor musunuz?